

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення

дисертації Кошельника Владислава Едуардовича

«Військові конфлікти на пострадянському просторі: порівняльний аналіз», яка

подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

за спеціальністю 052 Політологія

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи

Дисертаційне дослідження Кошельника Владислава Едуардовича на тему «Військові конфлікти на пострадянському просторі: порівняльний аналіз», подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 «Політологія» з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, присвячене одній із найскладніших і водночас найактуальніших проблем сучасної політичної науки, а саме виявленню природи, причин, логіки перебігу та перспектив врегулювання військових конфліктів, що виникали й розвивалися на пострадянському просторі.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що розпад Радянського Союзу не лише започаткував процес формування нових незалежних держав і трансформації політичних режимів, а й актуалізував масштабний комплекс етнополітичних, територіальних, геополітичних, безпекових та міжнародно-правових суперечностей, які у низці випадків переросли у збройні протистояння. Саме тому вивчення військових конфліктів на пострадянському просторі має не лише історико-політичне, а й безпосереднє прикладне значення, оскільки стосується осмислення механізмів дестабілізації держав, трансформації регіонального порядку, деформації міжнародних гарантій безпеки та кризи інститутів міжнародного врегулювання.

У дисертації переконливо показано, що військові конфлікти на пострадянському просторі не можуть бути пояснені якимось одним чинником або зведені виключно до локальних суперечностей. Їхній генезис і розвиток розкриваються автором як наслідок взаємодії багатьох факторів: незавершеності державотворчих процесів, неврегульованості територіальних питань, внутрішньої економічної нестабільності, суперечливості моделей політичної модернізації, регіональних протиріч, а також геополітичного суперництва, в якому особливе місце посідає неоімперська та неоколоніальна політика Російської Федерації. Важливою рисою дисертаційної роботи є те, що здобувач не обмежується описом окремих військово-політичних криз, а розглядає їх у широкому контексті модернізації пострадянських політичних режимів.

Логіка постановки наукової проблеми у роботі є послідовною та переконливою. Автор виходить із того, що конфлікт у пострадянському середовищі слід розглядати не лише як боротьбу за владу, ресурси чи території, а як форму прояву фундаментальних суперечностей у соціальній і політичній системі кожної держави. Саме це зумовлює звернення до порівняльного аналізу, який дозволяє виявити спільні та відмінні риси в розвитку конфліктів у різних частинах пострадянського простору, простежити взаємозалежність внутрішніх та зовнішніх чинників, а також показати, як змінюється характер конфлікту залежно від типу політичного режиму, глибини державотворчих процесів, конфігурації міжнародного впливу та рівня інституційної спроможності конкретної держави. У цьому аспекті дисертаційне дослідження демонструє належний рівень теоретичного узагальнення і водночас зберігає тісний зв'язок із конкретно-історичним матеріалом.

3. Мета і завдання дослідження.

Мета дисертаційної роботи полягає у системному компаративному аналізі військових конфліктів, що виникали та тривають на пострадянському просторі, у виявленні їхніх передумов, характеру перебігу, історико-

політичних уроків та перспектив врегулювання. Мета дає змогу поєднати аналіз причинно-наслідкових зв'язків, інституційних умов, геополітичного середовища та безпекових наслідків досліджуваних конфліктів.

Поставлені у роботі завдання охоплюють усі основні виміри проблеми: від загальної характеристики політичної трансформації на пострадянському просторі та окреслення теоретичних підходів до аналізу збройних конфліктів до дослідження конкретних причин їх виникнення, особливостей перебігу, ролі світових держав, міжнародних організацій і засобів масової інформації у процесах врегулювання, а також до спеціального розгляду місця України у пострадянському просторі та причин повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

Об'єкт дослідження визначено як політико-територіальну трансформацію на пострадянському просторі, а **предметом дослідження** обрано збройні конфлікти на пострадянському просторі, їхні причини, перебіг та особливості врегулювання в контексті регіональної та міжнародної безпеки. Таке співвідношення об'єкта і предмета дослідження дозволяє розглядати конфлікти не ізольовано, а як складову ширшого трансформаційного процесу, що охоплює формування нових режимів, переосмислення суверенітету, трансформацію кордонів, перерозподіл впливів та зміну зовнішньополітичних орієнтацій.

Методологічна база дисертаційного дослідження. Методологічна основа дисертації вибудована на комплексі спеціальних політологічних методів, адекватних предмету, меті та завданням дослідження. Ключовим виступає порівняльний політологічний метод, який дозволив виявити як спільні закономірності військових конфліктів на пострадянському просторі, так і специфіку їхніх окремих кейсів. Історико-політологічний метод забезпечив реконструкцію генези конфліктів у контексті розпаду СРСР, незавершеності державотворчих процесів та трансформації політичних режимів. Системний та інституційний методи дали можливість розглянути конфлікти як багаторівневі політичні явища, що формуються під впливом

внутрішніх і зовнішніх чинників, а також встановити залежність між типом політичного режиму, станом державних інститутів і конфліктною вразливістю. Метод case study та процесуальний аналіз конфліктної ескалації були використані для поглибленого дослідження російсько-української війни й стали безпосереднім методологічним підґрунтям авторської моделі еволюції лімінальної війни. Типологічний метод забезпечив побудову авторської таксономії військових конфліктів, а аналіз документів і контент-аналіз джерел – належну емпіричну базу роботи. Саме така методологічна комбінація забезпечила обґрунтованість наукових висновків, їхню політологічну релевантність і прикладну придатність.

Структура дисертації є логічною, послідовною та внутрішньо збалансованою. У першому розділі автор аналізує модернізацію пострадянських політичних режимів, що створює необхідне концептуальне підґрунтя для подальшого розгляду конфліктів. Важливим є те, що тут військові конфлікти не відриваються від загального процесу пострадянської трансформації, а розглядаються в тісному зв'язку з еволюцією політичних режимів, конституційною динамікою, економічними та ідеологічними зрушеннями, а також зміною векторів зовнішньої політики. Другий розділ присвячено безпосередньо причинам, формам прояву й перспективам врегулювання збройних конфліктів на пострадянському просторі, що дозволяє авторові перейти від теоретичного обґрунтування до порівняльного аналізу конкретних конфліктних кейсів. Третій розділ фокусується на аналізі сучасного стану України на пострадянському просторі, динаміці україно-російських відносин та передумов повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Така побудова роботи демонструє цілеспрямованість авторського задуму: від загальних закономірностей пострадянської трансформації – до аналізу конфліктів як системного явища і далі – до спеціального осмислення українського досвіду як центрального кейсу сучасного етапу.

Зміст дисертаційного дослідження має цілісний характер і підпорядкований реалізації єдиного дослідницького задуму, який полягає у виявленні закономірностей виникнення, перебігу та врегулювання військових конфліктів на пострадянському просторі в контексті політичної трансформації колишніх радянських республік. Особливого значення набуває результуючий висновок дисертації щодо ролі світових держав, міжнародних організацій і засобів масової інформації у врегулюванні збройних конфліктів. Автор не обмежується загальними твердженнями про важливість міжнародного посередництва, а аналізує конкретні можливості та обмеження таких акторів, як ООН, ОБСЄ, НАТО та інші структури, у стримуванні конфліктів, запобіганні їх ескалації та сприянні мирному врегулюванню.

Серед зарубіжних дослідників теоретико-методологічне значення для дисертації мають праці М. Бальмаседи, В. Багенського, І. Валлерстайна, Т. де Ваала, М. Галеотті, С. Гантінгтона, Г. Гейла, Дж. Геллмана, Г. Джонса, Д. Кауфмана, Д. Кілкуллена, К. Клосека, Я. Людвіка, Б. Мадяра та Б. Мадловіча, М. Манна, Дж. Міршаймера, С. Міллера, А. Ослунда, Р. Пульзізі, Н. Самбаніса, М. Сметани, Л. Темнер, Р. Еллісона та інших авторів. Їхні дослідження дозволяють поєднати аналіз політичних режимів, пострадянських трансформацій, збройних конфліктів, міжнародного втручання, гібридних загроз і проміжних форм війни.

Серед українських учених і дослідників методологічну основу дисертації становлять праці О. Бойка, О. Боровського, А. Бульвінського, М. Вегеша, Р. Вовка, В. Горбатенка, В. Заплатинського, С. Катаєва, Я. Калакури, Т. Комарової, О. Кордуна, А. Кудряченка, А. Лебідя, Д. Лікарчука, О. Медведєвої, М. Михальченка, У. Мовчан, М. Назарова, І. Погорєлової, О. Рафальського, О. Романюка, Ж. Фічко, О. Фісуна, С. Шергіна та М. Юрія, які досліджували пострадянські політичні режими, українське державотворення, російсько-українські відносини, військові конфлікти, інформаційні загрози, міжнародну безпеку та особливості політичної трансформації України.

3. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів

та їх новизна.

Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно, усі сформульовані в ньому положення та висновки з рекомендаціями обґрунтовані на основі особистих досліджень автора. Для аргументації окремих положень використані праці інших науковців, на які зроблені посилання. В індивідуальних наукових працях застосовано авторські ідеї та пропозиції.

Наукова новизна дисертації полягає у розробленні цілісного політологічного підходу до аналізу військових конфліктів на пострадянському просторі, у межах якого поєднано режимний аналіз, конфліктологічну типологізацію та концепт лімінальної війни. Найбільш суттєві результати, що характеризують наукову новизну роботи, полягають у наступному:

- пропонується нова інтерпретація пострадянських конфліктів через призму лімінального підходу та побудовано на цій основі авторську модель еволюції лімінальної війни. На відміну від підходів, які фіксують війну переважно на етапі її відкритої збройної маніфестації, у дисертації доведено, що російсько-українське протистояння слід розглядати як цілісний процес послідовної лімінальної ескалації, в межах якого приховані, непрямі, гібридизовані та проксі-форми конфлікту становлять послідовні фази єдиного ескалаційного процесу;
- запропоновано поняття «розрив лімінальності» як ключовий механізм переходу від проміжного стану між миром і війною до відкритої воєнної фази. На прикладі російсько-української війни доведено, що 24 лютого 2022 р. було не початком війни як такої, а моментом якісної трансформації вже наявного воєнно-політичного процесу, який до цього розгортався через окупацію Криму, війну на Донбасі, інформаційні операції, економічний тиск і дипломатичне маскування агресії;
- уточнено застосування концепту лімінальної війни до пострадянського простору. На відміну від загального розуміння гібридної війни, лімінальна

війна в дисертації трактується як процесуальна форма агресії, у якій вирішальне значення має не лише поєднання військових і невійськових засобів, а й тривале утримання противника у стані правової, політичної та стратегічної невизначеності. Такий підхід дозволяє точніше пояснити, чому приховані й частково заперечувані форми агресії можуть бути не передумовою війни, а її специфічною фазою;

- запропоновано авторську режимно-конфліктну модель аналізу військових конфліктів на пострадянському просторі. У межах цієї моделі конфліктність пояснюється через взаємодію шести компонентів. Модель дозволяє розглядати військові конфлікти не як ізольовані події, а як результат політичного визрівання суперечностей усередині певної режимної конфігурації;
- у роботі запропоновано двовісну таксономію військових конфліктів, побудовану на поєднанні ступеня інтенсивності та рівня міжнародного залучення, яка дозволяє типологізувати конфлікти пострадянського простору в єдиній аналітичній рамці;
- удосконалено понятійне розмежування між «конфліктом» і «війною» у контексті російсько-українського кейсу. У дисертації обґрунтовано, що щодо російської агресії проти України коректним є поняття «російсько-українська війна», оскільки йдеться про міждержавне збройне протистояння, окупацію частини території України, застосування регулярних військ, проксі-структур і системне заперечення української політичної суб'єктності.
- Дістало подальшого розвитку розуміння «заморожених конфліктів» як динамічних, а не статичних явищ.
- удосконалено компаративний підхід до аналізу збройних конфліктів на пострадянському просторі, що, на відміну від наявних досліджень, базується на комплексному поєднанні політичних, інституційних і геополітичних чинників та дозволяє виокремити типові моделі їх виникнення, перебігу й врегулювання;

- удосконалено підхід до дослідження політичної трансформації пострадянських держав, що передбачає системне врахування типів політичних режимів і їхнього впливу на рівень конфліктогенності;
- дістало подальшого розвитку теоретико-методологічне забезпечення аналізу політичних режимів і збройних конфліктів, з їх інтеграцією в єдину аналітичну рамку та уточненням причинно-наслідкових зв'язків між внутрішньополітичними трансформаціями і геополітичними процесами;
- удосконалено підходи до оцінки ролі міжнародних акторів у врегулюванні конфліктів, із урахуванням комплексного впливу держав, міжнародних організацій і медіа та визначення ефективності миротворчих ініціатив;
- дістало подальшого розвитку дослідження політики України на пострадянському просторі та аналіз трансформацій регіону в умовах повномасштабної агресії Росії, що дозволило систематизувати її етапи, суперечності та окреслити сценарії подальших змін.
- Сформульовано авторське розуміння умов стійкого миру після російсько-української війни. У роботі обґрунтовано, що завершення війни не може зводитися до припинення бойових дій або тимчасового перемир'я. Стійкий мир передбачає відновлення територіальної цілісності України, створення реальних гарантій безпеки, демонтаж каналів гібридного та лімінального впливу, притягнення агресора до відповідальності, посилення інституційної спроможності України та її повноцінну інтеграцію до європейської і євроатлантичної безпекової архітектури.

Наукова новизна має не декларативний, а реальний змістовий характер. Здобувач продемонстрував здатність поєднати порівняльно-політологічний аналіз, історичну реконструкцію та безпекове осмислення сучасних процесів, що дозволило сформулювати низку положень, важливих як для подальшого розвитку політичної науки, так і для практичного розуміння конфліктів на пострадянському просторі.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість і достовірність одержаних у дисертації результатів забезпечуються низкою взаємопов'язаних чинників. Передусім йдеться про чіткість дослідницького задуму, коректність постановки мети й завдань, належне визначення об'єкта та предмета дослідження, а також про відповідність застосованих методів характеру поставлених наукових питань. Робота спирається на значний масив теоретичних джерел, історико-політичних матеріалів, наукових праць, аналітичних та соціологічних даних, журналістських статей, що дозволило авторові уникнути поверхневості та забезпечити належний рівень аргументованості висновків. Використані методи не суперечать один одному, а утворюють цілісну дослідницьку систему, в якій компаративний, історико-політологічний, структурний та функціональний аналіз взаємно доповнюються.

Достовірність результатів посилюється також завдяки тому, що дисертант не обмежується констатацією фактів, а послідовно співвідносить їх із теоретичними положеннями та логікою розвитку політичних процесів у пострадянському середовищі. Висновки роботи впливають із попереднього аналізу, не виглядають нав'язаними чи штучно сконструйованими, а органічно завершують дослідницький рух від постановки проблеми до її теоретичного узагальнення. Робота демонструє дотримання принципів наукової етики та академічної доброчесності.

5. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення дисертаційного дослідження Кошельника В.Е. полягає у такому:

- у розвитку політологічного та безпекового інструментарію аналізу сучасних конфліктів. Авторська модель дозволяє інтегрувати в єдину пояснювальну рамку ті явища, які в дослідницькій літературі часто розглядаються ізольовано: інформаційні операції, підриг інституцій, гібридне втручання, проксі-насильство, обмежене застосування сили та відкрите вторгнення. Завдяки цьому посилюються можливості

порівняльного аналізу пострадянських конфліктів, а сама російсько-українська війна постає не як виняток, а як найбільш повний прояв лімінальної логіки ескалації у пострадянському просторі;

- запропоновано цілісне політологічне бачення військових конфліктів на пострадянському просторі як складного системного явища, нерозривно пов'язаного з процесами політичної трансформації, державотворення, переосмислення суверенітету та зміни регіонального і міжнародного безпекового порядку;
- поглиблено наукові уявлення про зміст політичної трансформації на пострадянському просторі;
- У роботі доведено, що ця трансформація не зводилася до формального переходу від однопартійної радянської системи до політичного плюралізму, а являла собою складний, суперечливий і нерівномірний процес, у якому взаємодіяли демократизаційні імпульси, неопатримоніальні практики, інерція імперської спадщини та зовнішньополітичні впливи;
- зроблено теоретичний внесок у розроблення політологічного поняттєвого апарату дослідження політико-територіальної трансформації пострадянського простору. Автор не обмежується формальним уживанням усталених категорій, а змістовно пов'язує їх із реальними процесами розвитку пострадянських держав і конфліктів;
- теоретичне значення висновків, що стосуються російсько-української війни полягає в тому, що у дисертації доводиться, що повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну не може розглядатися як окремий або випадковий епізод сучасної історії. Воно постає як кульмінація довготривалих суперечностей пострадянського розвитку, кризи міжнародних гарантій, ревізіоністської геополітики Росії та незавершеності трансформації регіонального порядку після розпаду СРСР.

Практичне значення дисертації полягає у можливості застосування моделі еволюції лімінальної війни для раннього розпізнавання дестабілізаційних

процесів, оцінювання ризику переходу від прихованих форм ворожої активності до відкритої воєнної агресії, а також для вдосконалення інструментів стратегічного попередження і державного реагування, а також використання результатів дисертаційного дослідження для розроблення підходів до розуміння, прогнозування та моделювання шляхів врегулювання військових конфліктів на пострадянському просторі. Результати дисертації мають не лише теоретико-аналітичну, а й безпосередню освітню придатність. Дослідження містить положення, які можуть бути корисними під час формування загальних і регіональних стратегій стримування, реагування на гібридні агресії, удосконалення державної політики у сфері безпеки, регіонального управління та запобігання дестабілізаційним процесам. Приділено увагу підвищенню відповідальності ЗМІ за трансляцію в інформаційний простір матеріалів, які містять у собі цінності та смисли, що не сприяють зменшенню гостроти протиріч, а навпаки посилюють їхній потенційно руйнівний характер. З огляду на те, що в роботі військові конфлікти аналізуються не як ізольовані випадки, а як елементи системної політичної кризи, її результати можуть бути використані при виробленні більш комплексних та ефективних механізмів державного реагування на безпекові виклики.

Не менш важливим є **практичне значення дослідження для освітнього процесу**. Результати дисертації можуть бути використані під час підготовки лекційних матеріалів для викладання загальних і професійних курсів, зокрема дисциплін, пов'язаних із політичною пропагандою, політичними системами країн світу, порівняльною політологією, демократизацією та посткомуністичними трансформаціями, ідеологією; пропагандою; сучасними політичними комунікаціями, глобальною та світовою політикою, історією, теорією та практикою змін політичних порядків імперій та держав, революцій та повстань, порівняльним вимірюванням міжнародних систем, політичних режимів, державних інститутів, військовими конфліктами на пострадянському просторі.

міжнародними конфліктами, світовим тероризмом, гібридними війнами, війнами у медіа; медіавійною, маніпулятивними технологіями ЗМІ, національної безпеки. Дисертаційне дослідження може слугувати змістовною основою для підготовки лекційних курсів, семінарських занять, аналітичних матеріалів і науково-методичних розробок у галузі політичної науки, міжнародних відносин та безпекових студій.

6. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором та апробація матеріалів дисертаційного дослідження.

Результати дослідження відбито у 10 (десяти) публікаціях: 4 (чотири) статті з них опубліковані у вітчизняних наукових фахових виданнях, 1 (одна) стаття опублікована у міжнародному фаховому виданні (Словаччина). Кількість наукових праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації – 5 (п'ять).

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. **Кошельник В.Е.** «Вірмено-азербайджанський конфлікт: хронологія подій та політичний аспект». Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна «Питання політології», Харків: 2023. Вип. 44. С. 61-67.

DOI: <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2023-44-08>

URL: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/download/23807/21682/>

Ключові слова: Республіка Вірменія, Азербайджанська Республіка, Нагірно-Карабаський регіон, військовий конфлікт, національні інтереси.

2. **Кошельник В.Е.** «Загальна характеристика політичних режимів пострадянського простору та особливості їх формування». Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна «Питання політології», Харків: 2024. Вип. 45. С. 32-37.

DOI: <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2024-45-04>

URL:

https://www.researchgate.net/publication/388809251_GENERAL_CHARACTERISTICS_OF_THE_POSTSOVIET_SPACE_POLITICAL_REGIMES_AND_FEATURES_OF_THEIR_FORMATION

URL:

<https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/24617/22196>

Ключові слова: політичний режим, гібридні режими, неопатримоніальний політичний режим, еволюція, трансформація, реформування, демократизація, модернізація, патримоніальні структури.

3. Кошельник В.Е. Російсько-українська війна як приклад лімінальної війни: етапи та механізми ескалації. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна «Питання політології»*. 2026. Вип. 49. С. 85-90.

DOI: <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2026-49-11>

URL: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/view/29326/25324>

Ключові слова: лімінальна війна, російсько-українська війна, повномасштабне вторгнення, гібридна агресія, ескалація, порогова невизначеність, безпека, Україна.

Наукові публікації, які додатково відображають результати дисертації:

1. Кошельник В.Е. Динаміка політичних відносин України та Росії у 1991 – 2024 рр. *Науковий Вісник «Гілея». «Політичні науки»*. 2025. Вип. 207-208 (№ 5-6). С. 38-43.

DOI: <https://doi.org/10.31392/Hileya-POLITI->

URL: <http://gileya.org/index.php?ng=library&cont=long&id=293>

Ключові слова: Україна, Росія, взаємовідносини, співробітництво, повномасштабне вторгнення, війна.

2. Koshelnyk V. Features of Information Security of Ukraine, the USA and the PRC. *Slovak International Scientific Journal*. 2024. № 87. P. 62-66.

DOI: [10.5281/zenodo.13756333](https://doi.org/10.5281/zenodo.13756333)

URL: <https://sis-journal.com/wp-content/uploads/2024/09/Slovak-international-scientific-journal-№87-2024.pdf>

Keywords: information, information security, information space, information resources, information technologies.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1) Кошельник В.Е. «Інформаційна безпека та інформаційна оборона держави: сучасний стан та перспективи розвитку». Міжнародний електронний науково-правктичний журнал «WayScience» «Global society in formation of new security system and world order». Серія «Політичні науки». -- Дніпро: 2023. С. 221-223.

URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-July-27-28-2023-1.pdf>

2) Кошельник В.Е. «Проблеми застосування санкцій до Іраку внаслідок анексії Кувейту». Міжнародний електронний науково-правктичний журнал «WayScience» «Global society in formation of new security system and world order». Серія «Політичні науки». – Дніпро: 2023. – С. 219-220.

URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-July-27-28-2023-1.pdf>

3) **Koshelnyk V.** «Development of the institute of information security in Ukraine». IX Forum for researchers «Research and education in the global world: Eurointegration processes». Kharkiv: 2023. P. 232-234.

URL: http://www.tesol-ukraine.com/wp-content/uploads/2023/06/ФОРУМ_2023.pdf

4) **Кошельник В.Е.** «Взаємовідносини України та Росії: проблеми та перспективи». Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція Світ наукових досліджень. Випуск 42. Серія «Політичні науки». м. Ополь, Польща: 2025. С. 140-142

URL: https://www.economy-confer.com.ua/data/downloads/file_1768128199.pdf

5) **Кошельник В.Е.** «Україна у контексті реалістичної парадигми Генрі Кіссінджера: між пострадянським простором та новим світовим порядком». 3 Міжнародна науково-практична інтернет конференція «Progressive opportunities and solutions of advanced society». Дніпро: 2025. С. 99-101.

URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2025/11/Conference-Proceedings-November-6-7-2025.pdf>

7. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагиату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

8. Оцінка структури, мови та стилю дисертації.

Дисертація написана чіткою мовою, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступний для сприйняття. Зміст, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН № 759 від 31.05.2019), і вимогам Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від

12.01.2022 р. «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Кошельника Владислава Едуардовича на тему: «Військові конфлікти на пострадянському просторі: порівняльний аналіз» відповідає спеціальності 052 – Політологія з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки.

10. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Здобувачем було представлено основні результати дисертаційної роботи на засіданні кафедри політології ННІ філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації у формі презентації і наукової дискусії після її завершення. За підсумком обговорення, дисертаційне дослідження було оцінено позитивно. Дисертаційна робота Кошельника Владислава Едуардовича виконана на високому науковому рівні та є цілісним науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам чинного законодавства України.

У дослідженні розкрито важливу для сучасної політичної науки проблему, що має значний суспільний, державний і міжнародний вимір. Дисертація характеризується чіткою логікою побудови, відповідністю між метою, завданнями, предметом і методами дослідження, наявністю самостійно сформульованих положень і висновків, а також реальним науковим доробком у розумінні природи та динаміки військових конфліктів на пострадянському просторі. За своїм змістом, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням вона становить вагомий внесок у дослідження політичних трансформацій і військових конфліктів на

пострадянському просторі.

Враховуючи високий рівень дослідження, актуальність, наукову новизну, практичну цінність отриманих результатів та відповідність роботи спеціальності 052 Політологія, дисертація Кошельника Владислава Едуардовича на тему: «Військові конфлікти на пострадянському просторі: порівняльний аналіз» рекомендується до захисту в спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки.

Затверджено на розширеному засіданні кафедри політології ННІ філософії, культурології, політології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна від 25.05.2026 р.

Головуюча, доктор політичних наук, професор
кафедри політології ННІ філософії, культурології, політології
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

Тетяна ПАНЧЕНКО